

Nr 320.

Av herr **Persson** i Fritorp, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 39, med förslag till lag om anställande av distriktsbarnmorskor.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 39 har föreslagits, att riksdagen måtte antaga lag om anställande av distriktsbarnmorskor m. m.

I anledning av denna proposition ber jag till en början få säga, det jag för min ringa del anser det vara oriktigt att reglera löner vid en tidpunkt då levnadsomkostnaderna äro exceptionellt höga, i allt fall bör hänsyn uteslutande icke tagas till den rådande abnorma dyrtiden.

Ingen — icke ens Kungl. Maj:ts regering — vet, hur den närmast liggande framtiden i berörda hänseende kommer att gestalta sig, men vid genomläsningen av den kungl. propositionen kan jag icke värja mig för det intrycket, att just den innevarande tiden varit i väsentlig grad bestämmande för statsrådet och chefen för civildepartementet.

Jag behöver allenast nämna det faktum, att i många fall löneförmanerna komma att 3- à 4-dubblas mot dem som rådde före kristiden, och Kungl. Maj:t har till och med ansett lämpligt gå 200 kronor i årlig lön utöver vad medicinalstyrelsen föreslagit. Härtill kommer, att denna kår har extra inkomster, låt vara till årligen växlande belopp, men om vars storlek medicinalstyrelsen själv säger sig icke kunna lämna uppgift, då barnmorskorna därom icke lämnat några meddelanden.

Ehuru jag således anser, att anledning icke saknas att framställa yrkande, att lönen måtte fastställas till det av medicinalstyrelsen föreslagna, skall jag här icke göra detta; det är ett par andra punkter i den kungl. propositionen, uti vilka jag påkallar ändring.

Den viktigaste nyheten i den kungl. propositionen är förvisso det i § 7 föreslagna avlöningssättet, vari fastslås, att jämväl staten skall bidra till avlöningen, ty som bekant har denna hittills uteslutande varit en kommunal angelägenhet, med undantag av kristidstilläggen. Med särskild hänsyn fästad vid den högst väsentliga ökning i barnmorskornas

avlöning, som föreslås i den kungl. propositionen, kommer säkert denna nyhet att hälsas med tillfredsställelse av de många skattetyngda kommuner, som finnas i vårt land.

Men denna glädje grumlas, när man finner, att statsbidraget skall stanna vid 200 kronor. Visserligen är det jämväl föreslaget, att landstinget skall bidra med minst 200 kronor. Konsekvensen härav blir ju, att landstingsskatten höjes motsvarande, och det torde väl ifrågasättas, om icke denna skatteform nått den gräns, som borde utgöra höjdpunkten. Jag behöver här icke erinra om statsmakternas strävanden att utjämna skattebördorna — de äro alltför väl kända för att här behöva upprepas — och då Kungl. Maj:t förvisso här sökt fullfölja dessa strävanden, håller jag före, att Kungl. Maj:t icke bort framkomma med ett förslag, som innebär en ökning i kommunernas utgifter för detta ändamål.

Jag vågar därför föreslå den ändring, att statsbidraget höjes från föreslagna 200 till 400 kronor.

Vidare har i § 4 hemställts, att, där så lämpligt ske kan, telefonkostnadsfritt tillhandahållas barnmorskor.

Jag håller före, att denna angelägenhet bör ordnas efter gottfinnande av distriktet utan någon föreskrift i lagen.

Delade meningar kunna givetvis råda därom, huruvida barnmorskan för sin tjänst är i behov av telefon.

Lokala förhållanden spela här in; vad som passar i Stockholm, passar inte alltid i Trosa. I de större samhällena är telefonen öppen dygnet runt, på landsbygden blott i regel halva dygnet, och då kan det inträffa, att i många fall det blir en ren slump att anträffa barnmorskan — som oftast är ensam — per telefon, när denna öppenhålles.

Sedan gammalt har svensken ord om sig att vara gästfri. Kungl. Maj:t synes tvivla på att detta fortfarande äger sin giltighet, ty i § 5 är föreslaget, att barnmorskan skall åtnjuta bland annat fri bostad och kost.

Jag förmenar, att detta blott blir ett onödigt lagfästande av gängse praxis, ty i den utsträckning förrättningsstället så förmår visas säkerligen vid dylika tillfällen gästvänlighet.

Ävenledes ber jag få uttala starka betänkligheter mot bestämmelsen i § 1, att distriktsindelningen skall fastställas av medicinalstyrelsen. Jag förmenar, att det varit vida lyckligare, om i lagen angivits några allmänna direktiv för indelningen och denna sedan inom länen verkställts av resp. barnmorskestyrelser, men vågar härom ej framkomma med positivt yrkande.

I anslutning till det anförda får jag hemställa, att riksdagen måtte besluta följande ändringar i förevarande kungl. proposition nr 39:

dels att i § 7 omnämnda statsbidrag höjes från 200 till 400 kronor samt att följande ord måtte utgå ur lagtexten:

§ 4 andra stycket:

— samt, där så lämpligen kan ske, kostnadsfritt tillhandahålles telefon,

§ 5 första stycket:

— rätt att under förrättningar åtnjuta fri bostad och kost ävensom —,

§ 6 första stycket:

— samt för telefon.

Stockholm den 10 februari 1919.

Sven Persson.

Fritorp.
